

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE
În numele Legii

27 ianuarie 2009

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte Raisa Botezatu,

judcători Andrei Harghel, Andrei Plămădeală, Iurie Diaconu, Petru Ursache,

cu participarea procurorului Sergiu Crijanovschi și avocatului Ion Cerga,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procuror împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, din 22 noiembrie 2007 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2008, în privința lui

Copiimulț Victor Alexei, născut la 16 septembrie 1955, domiciliat în mun. Chișinău, b-dul Moscovei, 2, ap. 12, studii superioare, căsătorit, fără antecedente penale, cetățean al R. Moldova.

Procedura de citare a fost îndeplinită.

Procurorul a susținut recursul, solicitând admiterea lui.

Apărătorul a pledat pentru respingerea recursului.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele recursului, Colegiul penal lărgit asupra recursului

CONSTATĂ:

1. Copiimulț V. de către organul de urmărire penală a fost învinuit în aceea, că exercitând funcția de director general al firmei “Patria” SRL, avînd ca scop obținerea unui venit ilegal prin tănuirea obiectului impozabil în proporții deosebit de mari, profitînd de faptul, că livrările de mărfuri și servicii pentru export nu se impozitează, și nici nu se supun accizelor, și prin înțelegere prealabilă cu un grup de persoane:

– Lis Constantin – directorul firmei “Patria” SRL;

- Ciutac Nicolae – directorul Institutului Național al viei și vinului;

- Bagdasarov Nicolae – șeful bazei vinicole “Revaca” SA “Vitis Hîncești”;

- Bogus S. – inspector principal al postului vamal Orhei;

- Stratulat S. și Emerhanov A. – inspectorii vamali la vama Otaci,

au comis evaziune fiscală în proporții deosebit de mari și au confecționat, deținut și folosit documente oficiale false, care acordă drepturi și

eliberează de obligații, repetat, în grup de persoane, soldate cu daune în proporții mari (art. 244 al. (2) și 361 al. (2) lit. b), d) CP în următoarele împrejurări.

Astfel, Copiimulț V. la 08 și 09 septembrie 1999 transferă la Combinatul Alimentar din Bălți (CAB) 2,8 mln. lei conform unui contract inexistent și la 13 septembrie 1999 conform contractului de cesiune nr. 124/2 firma “Patria” SRL cedează dreptul asupra datoriei debitoriale de 2,8 mln. lei față de CAB noului creditor Institutul Național al Viei și Vinului (INVV).

În contul acestor datorii debitoriale INVV a primit de la CAB alcool etilic care a fost depozitat și păstrat la baza vinicolă Revaca a SA “Vitis Hîncești” unde șef de depozit activa Bagdasarov N.

La 14 septembrie 1989 firma “Patria” SRL în persoana directorului Lis C. în calitate de executor și INVV în persoana directorului Ciutac N. ca furnizor au încheiat contract privind furnizarea alcoolului peste hotarele R. Moldova în contul stingerii datoriilor executorului pentru energia electrică primită.

Însă alcoolul nu a fost exportat, dar pentru a crea o impresie falsă că spiritul a fost expedit peste hotare, Copiimulț V., folosindu-se de situația, că firma condusă de el activa în domeniul privind stingerea datoriilor reciproce ale agenților economici autohtoni și din străinătate, a întocmit 2 scrisori false nr. 128 din 22.09.1999 și anexă la aceste scrisori, precum că Consorțul Energetic Ucrainean din or. Vinița (ERU) roagă conducerea firmei “Patria” ca să efectueze în contul stingerii datoriilor debitoriale achitări necesare cu firma “Al&VA” din or. Riga în sumă de 405 000 dolari SUA și 2 acte false de cesionare a datoriilor din 29.11.1999 și 03.12.1999 între CEU – firma “Al&VA” și SRL “Patria” la aceeași sumă.

Ulterior, firma “Patria” în calitate de “Executor” în persoana directorului Lis C. (care a fost dus în eroare de către inculpați), a semnat un contract fals sub nr. 127 din 01.10.1999 cu firma “Al&VA” din or. Riga în persoana directorului Danghiritis Danatas, ultimii în calitate de “Comodatar”, obiectul contractului fiind stingerea de către “Comodatar” a datoriei “Executorului” față de furnizorii energiei electrice. “Executorul” se obliga de a efectua achitarea cu “Comodatar” sub forma furnizării alcoolului rectificat.

Tot la 01.10.1999 a fost semnat încă un contract fals cu același nr. 127 între firma “Al&VA” în persoana directorului Danatas și INVV în persoana directorului Ciutac N., obiectul contractului fiind eliberarea alcoolului în contul stingerii datoriilor față de furnizorii energiei electrice.

În legătură cu aceasta firma “Patria” la 04.11.1999 adresează scrisoarea cu nr. 17, iar la 21.12.1999 scrisoarea nr. 28 prin care roagă INVV să elibereze în adresa firmei “Al&VA” alcool rectificat în cantitate 984 000 litri.

În continuare Bogdasarov N. a întocmit facturile de expediție false vizînd eliberarea și încărcarea alcoolului în mijloace de transport puse la dispoziție de către firma "Al&VA", indicînd în facturile de expediere numere de înmatriculare ale unor autoturisme și remorci ușoare înmatriculate în Lituania.

Astfel, la 04, 05, 25 noiembrie 1999 și 22 decembrie 1999 Copiimulț V. și Bagdasarov N. au introdus date false în documente oficiale. Mai apoi Copiimulț V. în complicitate cu alte persoane, cu scopul de a comite evaziune fiscală, prin înțelegere prealabilă cu inspectorul principal al postului vamal Orhei Bogus S., au falsificat și au semnat declarații vamale din numele angajatului la INVV Stog N., vizînd exportul a 952455 litri de spirt în valoare de 47.422.040 lei către firma "Al&VA".

Complicii la infracțiune Stratulat S. și Emerhanov A. ca inspectori vamali la postul vamal Otaci, la 09, 26 noiembrie 1999 și 24 decembrie 1999 în registrele de ieșire din Moldova a mijloacelor de transport și încărcăturilor au înscris date false precum că au trecut frontiera vamală a R. Moldova, marcînd în documentele de transport ștampila "Liber de vamă", însă marfa la destinație în or. Riga nu a ajuns.

Astfel, alcoolul menționat nu a părăsit teritoriul Moldovei și nu a fost exportat, ci a fost comercializat fără a fi calculate și transferate în bugetul de stat accizele 857 095 lei și taxa pe valoare adăugată 266 281, 5 lei.

Prin acțiunile sale Copiimulț V. în coparticipare cu alte persoane au falsificat documente contabile și alte acte oficiale, introducînd în ele date vădit denaturate și au tănuuit obiectul de impozitare, adică nu au reflectat faptul comercializării în documentele oficiale ale firme "Patria SRL și în declarații a taxei pe valoare adăugată, prin ce au cauzat statului daune în proporții deosebit de mari, în mod repetat.

Organele de urmărire penală au încadrat acțiunile lui Copiimulț V. în baza art. 361 alin. (2) lit. a), b), d) și 244 alin. (2) CP.

2. Prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 22 noiembrie 2007 Copiimulț Victor a fost achitat de sub învinuirea adusă în baza art. 361 alin. (2) lit. a), b), d) și 244 alin. (2) CP din motiv că nu s-a constatat fapta infracțiunii.

Acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată

Copiimulț V. a mai fost achitat și pe altă învinuire de complicitate de evaziune fiscală în baza art. 42,244 alin. (2) CP în privința căreia sentința nu a fost atacată.

Adoptînd sentința de achitare, instanța de fond a analizat minuțios toate probele prezentate de procuror în ansamblu, dîndu-le apreciere juridică cuvenită.

3. Procurorul a atacat sentința cu apel, solicitând casarea ei ca nelegitimă și neîntemeiată cu rejudecarea cauzei, reaprecierea probelor și condamnarea inculpatului, considerînd, că pentru aceasta există suficiente temeiuri. Procurorul s-a referit la depozițiile martorilor și încă 17 probe, anexate la dosar, care în deplină măsură dovedesc vinovăția lui Copiimulț V. în comiterea evaziunii fiscale și falsului în documentele oficiale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2008 a fost respins apelul procurorului, menținînd fără modificări sentința primei instanțe.

5. Procurorul a atacat decizia Curții de Apel cu recurs în care solicită casarea sentinței și trimiterea dosarului la rejudecare în apel, motivînd, că instanțele la pronunțarea hotărîrilor sale nu au dat apreciere cuvenită probelor din dosar: declarațiilor martorilor și altor probe în formă de documente.

- actului controlului tematic;
- actului reviziei economice – financiare;
- procesului-verbal de ridicare și cercetare a documentelor de al BCA “Banca Socială” și BC “Moldova Agroindbank”;
- proceselor-verbale de ridicare și cercetare de la vama Chișinău, de la INVV;
- rapoartelor de expertiză grafologică;
- informația de la IFS Buiucani;
- materialelor comisiei rogatorii din Ucraina;
- răspunsurile de la BNC Interpol, de la vama Podolsk;
- sentințelor în privința inspectorilor vamali Stratulat și Emerhanov.

6. De altfel, argumentele formulate de recurent au fost anterior invocate în apel, iar Curtea de Apel, detaliat s-a expus asupra lor, argumentîndu-și corespunzător concluzia de respingere a acestora, ca fiind nefondate.

7. Recursul urmează a fi respins.

8. Concluziile Curții de Apel sînt făcute prin prisma cerințelor art. 414 CP, avînd în vedere abordarea și verificarea tuturor argumentelor apelului declarat, constatînd că sentința instanței de fond este legală și întemeiată – soluția acceptată de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție.

Premisele Curții de Apel în baza cărora apelul procurorului a fost respins ca nefondat cu menținerea sentinței detaliat sînt expuse în decizia ei, iar în prezenta hotărîre expunem esența lor.

8.1. Inculpatul Copiimulț V. vinovăția nu și-a recunoscut și a explicat, că firma “Patria” SRL pe care el o conducea în anii 1998-1999 conform Hotărîrii Guvernului RM nr. 890 din 21.08.1981 se ocupa cu livrarea mărfurilor în contul

achitării datoriilor pentru energia electrică și gaze naturale importate împreună cu alți agenți economici importatori sau prin intermediul celor autorizați.

Consortiul Energetic Ucrainean (CEU) din Vinița prin scrisoarea de afaceri nr. 128 din 22.09.1999 s-a adresat firmei "Patria" ca aceasta în contul stingerii datoriilor debitoriale să efectueze achitățile necesare cu firma "Al&VA" din or. Riga.

8.2. Curtea de Apel a fixat, că toți martorii interogați în ședința judiciară, inclusiv și acei la care face referire procurorul în recurs: Lis, Gajiu, Bogdasarov, Stog, Teut ș.a. în declarațiile lor au afirmat faptele constatate privind încheierea contractelor, întocmirea facturilor, perfectarea documentelor și exportul unui volum mare de spirt, însă ei nu au indicat la persoana vinovată în comiterea evaziunii fiscale și falsificarea documentelor.

8.3. Din materialele dosarului reiese, că organul de urmărire penală a întreprins măsuri vaste de investigații operative în vederea depistării cărorva date despre comercializarea alcoolului pe teritoriul republicii, însă tentativele au fost nereușite.

8.4. Conform practicii judiciare existente vinovăția persoanelor implicate în falsificarea documentelor se dovedește prin aplicarea metodelor moderne științifice cu implicarea specialiștilor în domeniu, însă de așa ceva dosarul duce lipsă.

8.5. Conform art. 157, 158 CPP ca mijloace de probă pot servi documentele în original și numai în anumite cazuri la dosar se anexează copiile acestora.

Însă în dosar lipsesc originalele documentelor pe care este alcătuită învinuirea, iar consecință – forța probantă a acestor probe se reduce la minimum.

8.6. Curtea de Apel accentuează, că conform art. 8 CPP persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni se prezumă nevinovată atît timp, cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită și constatată printr-o hotărîre judecătorească.

Din rechizitoriu reiese, că Copiimulț a comis ambele infracțiuni în comun acord și înțelegere prealabilă cu alte persoane: Lis C., Ciutac N., Stog N., Bagdasarov N. ș.a. și prin rezoluția procurorului din 29.06.2005 lor li se încredințează tot evaziunea fiscală (art. 164² al. 3 CP, redacția 1961), însă a fost dispusă neînceperea urmăririi penale din motiv că expirase termenul de prescripție.

Fiind atacată în judecată de către persoanele interesate, prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, din 29 și 16 decembrie 2005 rezoluția procurorului din 29 iunie 2005 a fost declarată nulă, ce atrage după sine reabilitarea persoanelor.

Colegiul denotă: principiul prescripției tragerii la răspundere penală se referă și la Copiimulț V. (art. 60 CP), ce nu coroborează cu situația de fapt și de drept, avînd în vedere alt principiu fundamental – egalitatea tuturor persoanelor în fața legii (art. 9 CPP).

8.7. Curtea de Apel s-a mai referit și la altă situație similară.

Conform învinuirii, Copiimulț V. a organizat la 09, 10 octombrie, 09, 26 noiembrie și 24 decembrie 1999 înscenarea trecerii alcoolului peste frontieră împreună și după înțelegerea prealabilă cu inspectorii vamali de la vama Otaci Stratulat S., Covali A. și Emerhanov A., care au înregistrat și au perfectat documentele de transport prin vamă a 952455 litri de spirt către firma “Al&VA” or. Riga.

În dosar se conțin date precum că în martie 2003 Procuratura Generală a expediat în Judecătoria Ocnița 3 dosare penale de învinuire a inspectorilor vamali Stratulat S., Covali A. și Emerhanov A. în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 189 al. 2 și 184 al. 2 CP (red. 1961), adică falsul în documentele oficiale prin care a fixat trecerea peste frontieră a spirtului în cauză și abuzul de serviciu.

Însă la 04 mai, 16 martie și 15 aprilie 2004 Judecătoria Ocnița pe toate aceste dosare la demersul procurorului a încetat procesul penal din motiv că nu există fapta infracțiunii și fapta nu este prevăzută de lege ca infracțiune, în coraport cu ar. 275 al. (1), (2) CPP.

Aceasta înseamnă, că vinovăția inspectorilor vamali nu-i stabilită și că complicitatea în comiterea infracțiunii împreună cu Copiimulț V. se exclude.

8.8. De asemenea prin aceasta se exclude și coparticiparea lui Copiimulț V. cu alte persoane, cum susține învinuirea.

8.9. Versiunea lui Copiimulț V. precum că alcoolul rectificat a fost trecut peste hotarele republicii ca export de mărfuri nu-i combătută.

8.10. Curtea de Apel corect concluzionează, că prin probele administrate nu a fost dovedit incontestabil caracterul și mărimea daunei cauzate prin infracțiunile incriminate lui Copiimulț V., existența bunurilor destinate sau utilizate pentru săvîrșirea infracțiunii, sau dobândite prin infracțiune, indiferent de faptul cui ele au fost transmise, cui și în ce împrejurări a fost comercializată pe teritoriul Moldovei o cantitate atît de impunătoare de alcool etilic – 952455 litri, unde putea fi depozitată o astfel de cantitate de alcool, dacă se afirmă că această marfă n-a fost exportată peste hotare, iar ca rezultat a acestor consecințe – cauzarea prejudiciului statului în proporții deosebit de mari.

9. Argumentele recursului precum că instanțele la pronunțarea hotărîrilor nu au dat apreciere cuvenită probelor, nu-s convingătoare.

Autorul recursului nu a concretizat în ce constă “aprecierea cuvenită” a probelor.

O astfel de constatare fără suport faptic și juridic nu dă nimic actului de justiție.

10. Colegiul penal apreciază, că esența recursului procurorului nu întrunește cerințele prevăzute în art. 430 CPP. În conținutul recursului lipsesc motivele și argumentarea ilegalității hotărîrii atacate cu indicarea temeiurilor prevăzute de art. 427 CPP.

11. Colegiul penal notează, că în această cauză dosarul penal îndreptat împotriva lui Copiimulț V. în întregime se bazează exclusiv numai pe careva date expuse în actele reviziei economice financiare și actul controlului tematic.

Însă aceste documente doar fixează numai prejudiciul material presupus, dar nici de cum nu demonstrează modul, în care a fost comisă infracțiunea ori implicarea inculpatului în comiterea ei.

12. Colegiul conchide, că probele la care face referire procurorul au fost analizate de către 2 instanțe de judecată. Aceste probe conțin presupuneri și prea puțină forță probantă, ele nu-s suficient de coerente și credibile pentru a fi acceptate, cum cere art. 101 CP, de aceea corect ele au fost respinse.

13. Așadar, hotărîrea Curții de Apel privind nevinovăția inculpatului corespund cerințelor prevăzute în art. 414-418 CPP, iar argumentele recursului, ca fiind inadmisibile și vădit neîntemeiate, urmează a fi respinse.

14. Copiimulț V. a fost pus sub învinuire pentru infracțiuni, comise în anul 1999 și în timpul de față a intervenit termenul prescripției tragerii lui la răspundere penală, ce ar condiționa încetarea procesului penal conform art. 275 CPP, însă așa ceva este de neconceput, cînd persoana corect este achitată.

15. Conducîndu-se de prevederile art. 435 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge recursul declarat de procuror ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, menținînd decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2008 în cauza lui Copiimulț Victor Alexei.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Raisa Botezatu

Judecători

Andrei Harghel

Andrei Plămădeală

Iurie Diaconu

Petru Ursache